

آزمون ۷ از ۱۲

شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می‌شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی سنجش یازدهم - مرحله پنجم (۱۴۰۱/۱۰/۲۳)

ادبیات و علوم انسانی (یازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می‌باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان‌ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون‌های آزمایشی سنجش و بهره‌مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون‌ها، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می‌گردد. از شما عزیزان دعوت می‌شود، دیدگاه‌های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.

کانال تلگرام آزمون‌های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

ریاضی و آمار (۲)

۱. گزینه ۲ درست است.

عکس نقیض
 $p \Rightarrow q \Rightarrow \sim q \Rightarrow \sim p$

لذا عکس نقیض برابر است با:

$\sqrt{7}$ گنگ نیست (گویا است) $\Rightarrow$ ۶ زوج است.

۲. گزینه ۳ درست است.

در ۳ حالت زیر، گزاره $p \Rightarrow q$ می تواند درست باشد.

۱) $p = T, q = T$

۲) $p = F, q = F$

۳) $p = F, q = T$

۳. گزینه ۲ درست است.

چون ارزش $(p \wedge q) \Rightarrow (p \wedge r)$ نادرست است، پس:

$$\begin{cases} p \wedge q \text{ درست} \\ p \wedge r \text{ نادرست} \end{cases} \Rightarrow p \equiv T, q \equiv T, r \equiv F$$

لذا داریم:

$(\sim r \vee q) \Rightarrow (q \Leftrightarrow r) \equiv (T \vee T) \Rightarrow (T \Leftrightarrow F) \equiv T \Rightarrow F \equiv F$

۴. گزینه ۴ درست است.

(۱) اگر در یک متوازی الاضلاع دو ضلع روبه‌رو موازی نباشند، آنگاه یکی از زاویه‌های مربع قائمه نیست. $T \leftarrow$

(۲) اگر مجموع زاویه‌های داخلی مثلث 180° درجه باشد، آنگاه مثلث، می تواند قائم‌الزاویه باشد. $T \leftarrow$

(۳) اگر مجموع دو عدد فرد، عددی فرد باشد، آنگاه مجموع دو عدد زوج، عددی زوج است. $T \leftarrow$

(۴) اگر یک شبانه‌روز، ۲۴ ساعت باشد، آنگاه یک هفته ۸ روز است. $F \leftarrow$

۵. گزینه ۳ درست است.

p و q دو گزاره دلخواه:

p	q	$\sim q$	$p \wedge \sim q$	$(p \Rightarrow q) \vee (p \wedge \sim q)$
T	T	F	F	T
T	F	T	T	T
F	T	F	F	T
F	F	T	F	T

ارزش گزاره همواره درست است.

۶. گزینه ۲ درست است.

دو زوج مرتب $(4, a), (4, 3)$ دارای مؤلفه اول یکسان هستند، پس مؤلفه دوم آن‌ها نیز باید برابر باشند؛ بنابراین $a = 3$

است و با جایگذاری a در سایر زوج‌ها، خواهیم داشت:

دو زوج مرتب $(3, b+2), (3, 4)$ دارای مؤلفه‌های اول یکسان هستند، پس مؤلفه دوم آن‌ها نیز باید برابر باشند؛ بنابراین، داریم:

$b + 2 = 4 \Rightarrow b = 2$

$2a - b = 2 \times 3 - 2 = 4$ در نتیجه داریم:

۷. گزینه ۱ درست است.

با توجه به اینکه عدد یک در دامنه هر دو ضابطه قرار دارد، باید دو ضابطه در نقطه یک، مقدار یکسانی داشته باشند؛ پس:

$$\begin{aligned} f(x) = 2x - a \Rightarrow f(1) = 2 - a \\ f(x) = 3 \Rightarrow f(1) = 3 \end{aligned} \Rightarrow 2 - a = 3 \Rightarrow a = -1$$

۸. گزینه ۳ درست است.

چون تابع ثابت است، پس باید مقدار دو ضابطه این تابع با هم برابر باشند:

$$a^2 - 6a + 4 = -5 \Rightarrow a^2 - 6a + 9 = 0 \Rightarrow (a - 3)^2 = 0 \Rightarrow a = 3$$

۹. گزینه ۲ درست است.

ضابطه تابع همانی به صورت $f(x) = x$ است؛ لذا:

$$f(k - 1) = 2k + 3 \Rightarrow k - 1 = 2k + 3 \Rightarrow k = -4 \Rightarrow f(k + 1) = f(-4 + 1) = f(-3) = -3$$

۱۰. گزینه ۳ درست است.

چون f تابع ثابت است، پس $f(x) = k$ و $g(x) = x$ و $k = 4$ و $f(1) - g(1) = k - 1 = 3 \Rightarrow k = 4$ بنابراین $f(x) = 4$ است و در نتیجه:

$$f(2) = 4, g(2) = 2 \Rightarrow (f(2))^2 - (g(2))^2 = 4^2 - 2^2 = 12$$

۱۱. گزینه ۱ درست است.

در تابع ثابت داریم $f(x) = f(y) = c$ و لذا:

$$f(x + y + 2) = c \Rightarrow c = c - c + 1 \Rightarrow c = 1 \Rightarrow f(x) = 1 \Rightarrow f(1) \times f(-1) = 1 \times 1 = 1$$

۱۲. گزینه ۳ درست است.

در تابع همانی داریم $f(x) = x$ و لذا ضریب x^2 و عدد ثابت در تابع f باید صفر شوند؛ بنابراین:

$$\begin{cases} a - 1 = 0 \\ b - 1 = 1 \Rightarrow a = 1, b = 2, c = -1 \\ c + 1 = 0 \end{cases}$$

$$a + b + c = 1 + 2 - 1 = 2 \quad \text{لذا داریم:}$$

۱۳. گزینه ۴ درست است.

$f(x) = x$: تابع همانی

$$f(x + 3) = x + 3 = 3x - 3 \Rightarrow x = 3 \Rightarrow f(x^2 - 1) = f(3^2 - 1) = f(8) = 8$$

۱۴. گزینه ۳ درست است.

ضابطه تابع همانی $f(x) = x$ است و لذا داریم:

$$f(x) = \frac{x^2 - ax}{bx - 1} = x \Rightarrow x^2 - ax = bx^2 - x \Rightarrow \begin{cases} b = 1 \\ a = 1 \end{cases}$$

$$a^2 - b^2 + 2 = (1)^2 - (1)^2 + 2 = 2 \quad \text{لذا داریم:}$$

۱۵. گزینه ۳ درست است.

چون تابع همانی است، لذا $f(x) = x$ یعنی:

$$\begin{cases} a - b = 2 \\ a^2 - b^2 = 4 \end{cases} \Rightarrow (a - b)(a + b) = 4 \Rightarrow 2(a + b) = 4 \Rightarrow a + b = 2$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a - b = 2 \\ a + b = 2 \end{cases}$$

$$a - b = 2$$

$$2a = 4 \Rightarrow a = 2 \Rightarrow b = 0$$

$$\Rightarrow a^2 - b^2 - ab = 2^2 - (0)^2 - 2 \times (0) = 4 - 0 + 0 = 4$$

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۶. گزینه ۳ درست است.

گزینه‌های ۱، ۲ و ۴ به ترتیب بر اساس صفحات ۱۵، ۳۸ و ۳۹ کتاب علوم و فنون ادبی ۲ درست است و گزینه ۳ بر اساس صفحه ۱۷ کتاب درسی، نادرست است؛ حمدالله مستوفی از نویسندگان و مورخان قرن هشتم است، نه هفتم.

۱۷. گزینه ۴ درست است.

بررسی اشکالات گزینه‌های دیگر:

۱- شمس قیس رازی از نویسندگان قرن هفتم هجری است، نه هشتم.

۲- غزل‌های خواجوی کرمانی بر حافظ تأثیر گذاشت، نه جامی.

۳- دولت‌شاه سمرقندی از نویسندگان قرن نهم هجری است، نه از شاعران.

۱۸. گزینه ۲ درست است.

اشکالات گزینه‌های دیگر:

۱- قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان (نه حماسه) میدان فراخی پدید آورد.

۳- زبان شعر جز در سروده‌های برخی شاعران مانند خواجه و حافظ (نه سعدی) به سستی گرایید.

۴- قلمرو بالندگی زبان فرهنگ فارسی عرصه وسیعی یافت.

۱۹. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- همه آثار ادبی یادشده، متعلق به قرن هشتم هستند؛ به جز بهارستان که متعلق به قرن نهم است.

۲- همه آثار ادبی یادشده، متعلق به قرن نهم هستند.

۳- همه آثار ادبی یادشده، متعلق به قرن هفتم هستند.

۴- همه آثار ادبی یادشده، متعلق به قرن هفتم هستند.

۲۰. گزینه ۳ درست است.

بر اساس صفحه ۳۸ کتاب علوم و فنون ادبی ۲، این متن چهار اشتباه دارد:

«تاریخ‌نویسی در دوره سبک عراقی به اسلوب ساده (نه پیچیده) رواج یافت؛ هر چند نمونه‌هایی با نثر پیچیده (نه ساده) نیز در میان تاریخ‌های این دوره یافت می‌شود. کتاب ظفرنامه شامی، قدیمی‌ترین تاریخ نوشته‌شده درباره تیمور (نه چنگیز) است که نثری ساده (نه پیچیده) دارد.»

۲۱. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- پرهیز از زهد ریایی و برتری عشق بر عقل (ویژگی فکری شعر سبک عراقی)

۳- به‌کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شد. (ویژگی زبانی شعر سبک عراقی)

۴- توجه به آرایه‌های ادبی بیشتر (نه کمتر) شد - تحقیق و پژوهش در بین علما و ادیبان تضعیف شد. (از ویژگی‌های فکری نثر سبک عراقی)

۲۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- بی‌اعتباری دنیا (از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی)

۲- ستایش عشق (از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی)

۳- پرهیز از زهد ریایی و برتری عشق بر عقل (از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی)

۴- کاربرد واژگان «بدون، همی» (از ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی)

۲۳. گزینه ۳ درست است.

همه گزینه‌ها بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن فعولن» سروده شده؛ غیر از گزینه ۳ که بر وزن «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» است.

چ	نیر	بس	تی	جَز	مَن	با	د	عَه	نا	ها	ج
U	-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	U
مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			

۲۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی وزن گزینه‌ها:

۱- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۲- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (که با وزن بیت سؤال یکسان است)

۳- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۴- فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۲۵. گزینه ۴ درست است.

همه گزینه‌ها، بر وزن «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع» سروده شده و با نمودار هجایی سؤال مطابقت دارد؛ غیر از گزینه ۴ که بر وزن

«مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» سروده شده و نمودار هجایی آن به شکل (-U--|-U--|-U--|-U--)

است.

در	را	ه	عِش	قی	عا	ش	قاه	خا	هی	ش	فا	خا	هی	ا	لم
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	U	-
مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن				مستفعلن			

۲۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی وزن عروضی گزینه‌های دیگر:

۱- فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعَلن

۲- فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعَلن

۴- فعلاتن فعلاتن فعلاتن فاعلاتن

تقطیع هجایی گزینه ۳:

هَ	م	مَن	بی	نَ	مُ	بی	نَن	دِ	نِ	ای	دی	دِ	دُ	چَش	مَم
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن			

۲۷. گزینه ۱ درست است.

وزن درست گزینه ۱ عبارت است از: فعولن فعولن فعولن فعولن

کَ	سِی	رَا	کِ	بَا	شَد	بِ	دِل	مِه	رِ	جِی	دَر
-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U
فعولن			فعولن			فعولن			فعولن		

۲۸. گزینه ۴ درست است.

بَا	زَ	مَا	نِی	دِی	گَ	رَن	دَا	زِی	کِ	پَن	دَم	مِی	دَ	هِی
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلن		

۲۹. گزینه ۳ درست است.

بررسی وزن مصراع‌ها:

الف - ج) مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن مستفعَلن

ب - د) فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

ه) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن

۳۰. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- در مصراع دوم تشبیهی وجود ندارد.

۲- ارکان تشبیه در مصراع اول: «ت» در گَرَت (مشبه)، نخل (مشبه‌به)، چو (ادات تشبیه)، کریم باش (وجه شبه) / در مصراع

دوم: «ت» در وَرَت (مشبه)، سرو (مشبه‌به)، چو (ادات تشبیه)، آزاد باش (وجه شبه)

۳- در مصراع اول: برق (مشبه)، شرار (مشبه‌به) / در مصراع دوم: شعله (مشبه)، طفل نی‌سوار (مشبه‌به)

۴- در مصراع دوم تشبیهی وجود ندارد.

۳۱. گزینه ۱ درست است.

نم باران مانند عرق بر گلبرگ‌های گل سرخ که مانند چهرهٔ معشوق است، نشسته است.

مشبه   مشبه‌به   مشبه   مشبه‌به

(بیت دارای تشبیه گسترده و مرکب است؛ یعنی دو مشبه، به دو مشبه‌به تشبیه شده است.)

۳۲. گزینه ۴ درست است.

توجه: مهم‌ترین نوع مجاز، مجاز به علاقه شباهت است.

بررسی مجازهای به‌کاررفته در بیت‌ها:

۱- نرگس: مجازاً چشم معشوق - (مجاز به علاقه شباهت)

۲- درخت: مجازاً وجود انسان / چرخ: مجازاً آسمان (هر دو مجاز به علاقه شباهت)

۳- درخت: مجازاً معشوق خوش قد و قامت (مجاز به علاقه شباهت)

۴- جهانی: مجازاً اهل جهان (مجاز به علاقه محلّیه)

۳۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های به‌کاررفته در بیت:

خیاط باد صبا = تشبیه فشرده یا بلیغ اضافی / اندام گل و اینکه باد صبا دوخت = تشخیص یا انسان‌انگاری (جان‌بخشی به اشیاء) / قبا = مجاز به علاقه شباهت یا مشابهت (مجازاً گلبرگ‌های گل)

۳۴. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

۱- بیت = مجازاً شعر / چو آتش تیشه می‌زد = تشبیه گسترده

۲- نرگس = مجاز به علاقه شباهت (مجازاً چشم معشوق) / چرا چون لاله خونین دل نباشم = تشبیه گسترده است، نه فشرده.

۳- دست فلک گره می‌گشاید = تشخیص / گره = مجاز به علاقه شباهت (مجازاً مشکل)

۴- سر = مجاز از موی سر / میوه غم = تشبیه بلیغ اضافی

۳۵. گزینه ۴ درست است.

بررسی مصراع‌ها:

الف) تو، آن گنجی = تشبیه فشرده یا بلیغ اسنادی / ویرانه دل‌ها = تشبیه فشرده اضافی

ب) کمند زلفک، حلقه فریب = تشبیه فشرده یا بلیغ اضافی

ج) گل = مجاز به علاقه شباهت یا مشابهت (مجازاً معشوق)

د) گلبرگ = مجاز به علاقه شباهت (مجازاً چهره زیبای معشوق) / سنبل مشکین = مجاز به علاقه شباهت (مجازاً موی سیاه معشوق) رد گزینه‌های دیگر:

الف - ب) مجاز به علاقه شباهت ندارد؛ پس گزینه ۲ و ۳ حذف می‌شوند.

ب) تشبیه بلیغ اسنادی ندارد؛ پس گزینه ۱ هم حذف می‌شود.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

بررسی آرایه‌های بیت:

خانه دل: تشبیه فشرده اضافی / عمارت و ویرانی: تضاد / خانه در مصراع دوم: مجاز به علاقه شباهت (مجازاً دنیا یا وجود انسان)

۳۷. گزینه ۱ درست است.

(طبق ص ۱۷ کتاب علوم و فنون ادبی ۲)

بررسی گزینه‌های دیگر:

۲- وزن عروضی بیت سؤال، «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن» است.

۳- نفس مجاز از سخن است که مجاز به علاقه به شباهت نیست.

۴- فخرالدین عراقی از معاصرین حافظ نیست.

۳۸. گزینه ۴ درست است.

علامت هجایی ابیات سؤال، «- UU- | - UU- | - UU-» است.

بررسی گزینه‌های دیگر:

۱- طبق صفحه ۱۸ کتاب علوم و فنون ادبی ۲ درست است.

۲- دریای عشق = تشبیه بلیغ اضافی / پرده = مجازاً صحنه عالم

۳- قالب ابیات سؤال، مثنوی و در توصیف و ستایش عشق است.

۳۹. گزینه ۳ درست است.

مفهوم بیت سؤال و گزینه ۳ این است که جمال حق و معشوق هستی، در تمام مخلوقات نمایان و آشکار است و همه پدیده‌های عالم، آینه تجلی کمالات خداوند هستند.

۴۰. گزینه ۴ درست است.

همه ابیات درباره غنیمت شمردن فرصت‌های زندگی برای رسیدگی و کمک به دیگران است؛ غیر از گزینه ۴ که درباره ارزش نعمت عمر است که برای شکرگزاری باید آن را در راه طاعت خداوند صرف کرد.

جامعه‌شناسی (۲)

۴۱. گزینه ۲ درست است.
وابستگی کشورهای استعمارزده، مسئله‌ای است که امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۶)
۴۲. گزینه ۱ درست است.
عملکرد اقتصادی کشورهای غربی در چارچوب دولت - ملت‌های جدید شکل گرفت. قدرت سیاسی این دولت‌ها با منافع اقتصادی صاحبان ثروت، صنعت و تجارت هماهنگ بود. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۵)
۴۳. گزینه ۳ درست است.
قسمت اول: اقتصاد وابسته کشورهای استعمارزده، دولت‌های مستقل این کشورها را ناگزیر می‌کند تا در چرخه نامتعادل جهانی توزیع ثروت قرار بگیرند.
قسمت دوم: با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود. آن‌ها با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.
قسمت سوم: ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع جهانی فرهنگ غرب ایفا می‌کند؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند تا فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازخوانی کنند. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۵ - ۶۸ - ۷۱)
۴۴. گزینه ۲ درست است.
کشورهای عضو بریکس، خود را حامی کشورهای در حال رشد و ارتقاءدهنده وضعیت آن‌ها و نیرویی برای حفظ صلح جهان می‌دانند. از سازمان همکاری شانگهای با عنوان «ناتوی شرق» یاد می‌شود. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹)
۴۵. گزینه ۳ درست است.
کشورهای غربی برای تأمین منافع اقتصادی خود، نیازمند در هم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. آن‌ها برای رسیدن به این هدف، در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند. (درس ۷ - فصل ۲ - ص ۵۸)
۴۶. گزینه ۴ درست است.
رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود.
هنر قرون وسطی، بر بعد معنوی و آسمانی انسان تأکید می‌کرد و نقاشان، چهره انسان‌های اسوه را در هاله‌ای از قداست ترسیم می‌کردند، اما هنر مدرن، بر بعد جسمانی و زیبایی‌های بدنی تمرکز می‌کند.
سکولاریسم، پاسخ فرهنگ معاصر غرب به پرسش‌های هستی‌شناسانه بشر است.
روشنگری در معنای خاص، به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته‌شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود و روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیسم همراه شده است. این روش در طول بیش از چهارصد سال فرهنگ جدید غرب، شکل‌های مختلفی پیدا کرده است. (درس ۵ - فصل ۲ - ص ۳۸ - ۴۰ - ۴۲)
۴۷. گزینه ۱ درست است.
ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را در توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند.
برای مقاومت در برابر سیاست جهانی‌سازی اقتصادی قدرت‌های برتر اروپایی و آمریکایی، پیمان‌هایی از قبیل جنبش عدم تعهد، اتحادیه عرب، سازمان کنفرانس اسلامی و ... بین دولت‌ها شکل گرفته است. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۹ - ۷۱)
۴۸. گزینه ۴ درست است.
با شکل‌گیری نهادهای بین‌المللی و بازارهای مشترک منطقه‌ای، سرمایه‌گذاری شرکت‌های بین‌المللی به منطقه‌ای خاص محدود نمی‌شود. آن‌ها با استفاده از شبکه‌های عظیم اطلاعاتی، تغییرات اقتصادی در سطح جهانی را شناسایی و مدیریت می‌کنند.
ایجاد نظمی نوین که تجارت و تولید بین‌المللی آن را به پیش می‌راند، مخالفانی نیز دارد که معتقدند در حال حاضر ابعاد اقتصادی و سیاسی جهانی شدن به گونه‌ای نیست که نظمی نوین را در سطح جهانی به دنبال آورد، بلکه چالش‌ها و تضادهایی را پدید می‌آورد. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۸ - ۶۹)

۴۹. گزینه ۳ درست است.

هنگامی که جامعه جهانی عرصه حضور فعال فرهنگ‌های متفاوت باشد، تعاملات، گفت‌وگوها و برخوردهای فرهنگی و تمدنی رخ خواهد داد؛ در این صورت، چالش‌های جامعه جهانی نیز از نوع چالش‌های بین فرهنگی و تمدنی خواهند بود. زوال تدریجی قدرت کلیسا منجر به حاکمیت فئودال‌ها و اربابان بزرگ (کنت‌ها و لردها) شد. کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی نیاز داشتند. آن‌ها برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند. آن‌ها برای رسیدن به این هدف در وهله نخست از مبلغان مذهبی و سازمان‌های فراماسونری استفاده می‌کردند. اقتصاد سرمایه‌محور در حرکت‌های آغازین خود، نیازمند حمایت سیاست‌های قومی و منطقه‌ای بود، ولی به تدریج، انباشت ثروت، پدید آمدن شرکت‌های بزرگ چندملیتی و گسترش صنعت ارتباطات، از اهمیت مرزهای سیاسی کاست. (درس‌های ۷ و ۸ - ص ۵۵ - ۵۷ - ۶۷)

۵۰. گزینه ۴ درست است.

مجسمه داوود اثر میکل آنژ ← بازگشت هنر و فرهنگ غرب به هنر یونان باستان
اعتقاد به تثلیث ← تقابل عقل و ایمان
کشاورزانی که وابسته به زمین‌های اربابان خود بودند و امکان جابه‌جایی نداشتند. ← فئودالیسم
نظام سیاسی که نمی‌خواست عملکرد یا خطاهای دنیوی خود را توجیه دینی نماید. ← لیبرالیسم
(درس ۶ - فصل ۲ - ص ۴۸ - ۵۰ - ۵۲ - ۵۳)

۵۱. گزینه ۱ درست است.

جهان غرب از طریق رسانه، فرهنگ عمومی جوامع غیرغربی را مدیریت می‌کند. (غ - درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۰)
خودباختگی فرهنگی سبب می‌شود جامعه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد. (غ - درس ۸ - فصل ۲ - ص ۷۰)
در دوره استعمار کشورهایمانند چین، عثمانی و ایران، تحت نفوذ کشورهای استعمارگر قرار می‌گرفتند و در شرایط نیمه‌استعماری به سر می‌بردند. (ص - درس ۷ - فصل ۲ - ص ۶۱)
در قرون وسطی، رفتارهای دنیوی، توجیه دینی می‌شد. (غ - درس ۵ - فصل ۲ - ص ۵۲)

۵۲. گزینه ۲ درست است.

در دوران خلافت، فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا دست‌کم آنان را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود، در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند. (درس ۴ - فصل ۱ - ص ۲۹)

۵۳. گزینه ۳ درست است.

دولت - ملت‌ها، حاکمیت‌های سیاسی - اقتصادی جدیدی بودند که نخستین بار در اروپای غربی با افول قدرت کلیسا پدید آمدند. آن‌ها برخلاف حاکمیت‌های پیشین، خود را با هویت دینی و معنوی نمی‌شناختند و کاملاً سکولار بودند. هویت آن‌ها اغلب ناسیونالیستی و قومی است. (درس ۸ - فصل ۲ - ص ۶۷)

۵۴. گزینه ۱ درست است.

رویکرد گزینشی جهان غرب به ابعاد معنوی و دینی جهان، سبب پیدایش و رشد برخی نهضت‌های جدید دینی شده است که از آن با عنوان «پروتستانتیسم» یاد می‌شود.
اگر انسان به ابعاد دنیوی خود محدود بماند، گمراه می‌شود و حیاتی حیوانی یا پست‌تر از آن خواهد داشت.
اگر در فرهنگ‌های دینی، افرادی هواهای نفسانی خود را دنبال کنند، آن را به صورت آشکار و رسمی اظهار نمی‌کنند، بلکه نفس‌پرستی خویش را در قالب مفاهیم دینی پنهان می‌کنند.
روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود.
(درس ۵ - فصل ۲ - ص ۳۸ - ۳۹ - ۴۰ - ۴۳)

۵۵. گزینه ۴ درست است.

گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ در رابطه با استعمار قدیم، درست هستند؛ در حالی که گزینه ۴، در رابطه با استعمار نو درست است؛ زیرا کشور استعمارگر، در استعمار نو، با اتکاء به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی بین‌المللی و از طریق

دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست‌های کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد. (درس ۳ - فصل ۱ - ص ۲۲ تا ۲۵)

تاریخ (۲)

۵۶. گزینه ۱ درست است.
 یمن نیز از زمان پادشاهی خسرو انوشیروان به تصرف ساسانیان درآمد. حادثه تأثیرگذار دیگری که در این اوضاع و احوال رخ داد، از میان برداشتن دولت آل‌منذر (لخمیان) توسط خسرو پرویز بود. (تاریخ یازدهم درس ۸ ص ۸۰ و ۸۱)
۵۷. گزینه ۲ درست است.
 در شرایطی که دربار ساسانی دچار اختلاف و آشفتگی بود، اعراب مسلمان، در اواخر دوران خلافت ابوبکر، به منطقه سواد حمله کردند، اما حملات جدی آنان به ایران در زمان خلافت عمر بن خطاب صورت گرفت. (تاریخ یازدهم درس ۸ ص ۸۱)
۵۸. گزینه ۲ درست است.
 شهر استخر خاستگاه خاندان ساسانی بود. پیروزی اعراب مسلمان در جنگ نهاوند سرنوشت حکومت ساسانی را قطعی کرد (۲۱ق). فاتحان، این پیروزی را «فتح‌الفتوح» نامیدند. (تاریخ یازدهم درس ۸ ص ۸۳)
۵۹. گزینه ۱ درست است.
 از معروف‌ترین آثار تاریخی محلی می‌توان به تاریخ «سیستان» از مؤلفی ناشناخته، در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ق اشاره کرد. کتاب «تاریخ بیهقی» اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان، از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است و از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ‌های عمومی می‌توان به «تاریخ طبری» تألیف محمد بن جریر طبری (۲۲۴ — ۳۱۰ق) اشاره کرد. (تاریخ یازدهم درس ۱ ص ۴ تا ۶)
۶۰. گزینه ۳ درست است.
 مشهورترین چهره تاریخ‌نگاری روایی، مورخ و مفسر مشهور، محمد بن جریر طبری است. از مشهورترین چهره‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی می‌توان به بلاذری (قرن سوم هجری)، صاحب کتاب «فتوح البلدان» و دینوری (متوفای ۲۹۰ق)، نویسنده کتاب «خبار الطوال» اشاره کرد و از برجسته‌ترین آثاری که به شیوه تاریخ‌نگاری تحلیلی تألیف شده است، می‌توان به کتاب «تجارب‌الامم» ابوعلی مسکویه (متوفای ۴۲۱ق)، «تاریخ بیهقی» و «مروج‌الذهب» مسعودی اشاره کرد. (تاریخ یازدهم درس ۲ ص ۱۷ و ۱۸)
۶۱. گزینه ۳ درست است.
 محاسبه و دریافت مالیات‌ها همچنان توسط دبیران و دهقانان ایرانی انجام می‌گرفت. دفترهای دیوانی مثل گذشته به خط و زبان پهلوی نوشته می‌شد و سکه‌های ضرب‌شده توسط ساسانیان همچنان در گردش بود. (تاریخ یازدهم درس ۸ ص ۸۴)
۶۲. گزینه ۴ درست است.
 جنبش شعوبی در دوره اول عباسیان نیز همچنان در عراق فعال بود. (تاریخ یازدهم درس ۸ ص ۸۶)
۶۳. گزینه ۱ درست است.
 منصور، ابومسلم خراسانی را با وجود خدمات بزرگی که به عباسیان کرده بود، ناجوانمردانه کشت. هارون الرشید، پنجمین خلیفه عباسی (حک ۱۷۰ — ۱۹۳ق) که مقام و حتی جانش را مدیون دبیر و مربی خویش، یحیی پسر خالد برمکی بود، اداره امور خلافت را به او سپرد. (تاریخ یازدهم درس ۷ ص ۶۷ و ۶۹)
۶۴. گزینه ۱ درست است.
 یکی از معایب سبک تاریخ‌نگاری روایی این است که نویسندگان، هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند. (تاریخ یازدهم درس ۲ ص ۱۷)
۶۵. گزینه ۱ درست است.
 در طول این نهضت (از نیمه قرن دوم تا اواخر قرن چهارم هجری)، شمار زیادی از آثار علمی ترجمه شد و از مشهورترین این مترجمان، می‌توان از حنین بن اسحاق، اسحاق بن حنین، بنوموسی (برادران خوارزمی) و خاندان بختیشوع نام برد. (تاریخ یازدهم درس ۷ ص ۷۲)

جغرافیا (۲)

۶۶. گزینه ۳ درست است.

زیست‌بوم از تعدادی بوم‌سازگان تشکیل شده است و وسعت زیادی دارد. زیست‌بوم‌ها نواحی وسیع جغرافیایی هستند که در آن‌ها انواع خاص و مشابهی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و به‌همین سبب، یک ناحیه را به‌وجود می‌آورند که از سایر نواحی متمایز می‌شود؛ مانند زیست‌بوم توندرا یا زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی. به‌طور کلی این نواحی با مرزهای سیاسی کشورها منطبق نیستند؛ زیرا وسعت زیادی دارند. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۱۷ و ۵۴

۶۷. گزینه ۴ درست است.

اگرچه نواحی مجاور خط استوا بیشترین جذب و تابش انرژی خورشید را دریافت می‌کند، اما بیابان‌های گرم که در نواحی مجاور مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجدی قرار دارند، به‌دلیل عدم پوشش گیاهی، خشکی و ... به گرم‌ترین نقاط تبدیل شده‌اند؛ نظیر بیابان لوت که در سال ۲۰۰۹ دمای ۷۰ درجه را ثبت کرده است. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحه ۳۳

۶۸. گزینه ۲ درست است.

به‌طور کلی علل ایجاد بیابان‌ها عبارت‌اند از: الف) استقرار مرکز پرفشار در نواحی پرفشار که فرونشینی هوا مانع صعود هوا و در نتیجه، بارش می‌شود. در منطقه جنب‌حاره‌ای، توده‌های هوا در حوالی مدارهای رأس‌السرطان و رأس‌الجدی فرومی‌نشینند و منطقه پرفشار را به‌وجود می‌آورند. در نتیجه، کمربند بیابانی کره زمین در اطراف این دو مدار، در سه قاره گسترده شده است. در مناطق قطبی نیز به‌دلیل پرفشار بودن، امکان صعود هوا وجود ندارد. البته در برخی سواحل قاره‌ها، مانند سواحل آمریکای جنوبی و سواحل جنوب‌غربی آفریقا بیابان‌هایی پدید آمده‌اند (بیابان آتاکاما در آمریکای جنوبی و نامیب در آفریقا) و در این مناطق نیز علت اصلی به‌وجود آمدن بیابان، وجود مرکز پرفشار و صعود نکردن هوا است. هرچند جریان‌های آب سرد که از قطب به سمت این نواحی در حرکت هستند، صعود نکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند و موجب بیابانی شدن این نواحی می‌شوند. ب) دوری از منابع رطوبت: برخی نواحی به‌علت دوری از دریاها و منابع رطوبتی و یا شکل و جهت ناهمواری‌ها و قرار گرفتن در پشت کوه‌ها که از رسیدن توده هوای مرطوب به آن‌ها جلوگیری می‌کند، با خشکی هوا مواجه می‌شوند؛ مانند بیابان گبی یا تکه‌ماکان. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحه ۳۴

۶۹. گزینه ۱ درست است.

با وجود اینکه هر سه ناحیه بیابانی، کوهستانی و ساحلی، زیست‌بوم‌های خاص خود را از نظر زندگی گیاهی و جانوری دارند، با این حال توزیع جمعیت و فعالیت‌های اقتصادی در این نواحی متفاوت‌اند؛ به‌طوری‌که نواحی بیابانی اغلب خالی از جمعیت هستند، نواحی ساحلی ۴۰ درصد جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند و نواحی کوهستانی حدود ۱۰ درصد جمعیت جهان را دارند. بنابراین، نواحی کوهستانی جمعیت بیشتری در مقایسه با نواحی بیابانی دارد و از جمعیت کمتری نسبت به نواحی ساحلی برخوردار است. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۵۸ و ۶۰ و ۶۲

۷۰. گزینه ۳ درست است.

دره‌های یخچالی تحت تأثیر فرسایش یخچالی یا حمل یخرفت‌ها توسط یخچال‌ها، در نواحی کوهستانی و قطبی به‌صورت U شکل در طی هزاران سال پدید می‌آیند. همچنین در بیابان‌ها بر اثر فرسایش آبی-بادی، باد شیارهایی موازی در رسوبات نرم به‌جامانده از دریاچه‌های قدیم به‌وجود می‌آورد که همانند دره‌های یخچالی، U شکل هستند. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۴۵ و ۴۷

۷۱. گزینه ۱ درست است.

صرف خرد شدن سنگ‌ها، مربوط به هوازگی فیزیکی است که برخی ویژگی‌های آب‌وهوایی و جاندارانی نظیر گیاهان و جانوران در آن تأثیرگذار هستند؛ مانند ایجاد حفره‌های زیرزمینی به‌وسیله نوعی مصرف‌کننده و انقباض و انبساط در سنگ‌ها در اثر اختلاف دما در روز و شب. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۴۱ و ۵۴

۷۲. گزینه ۴ درست است.

هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارد. معمولاً هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم (بیشترین میزان بارش در تمام ماه‌های سال در زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی) و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود (ابتدا زیست‌بوم نیمه‌بیابانی و سپس

بیابانی که در تمام ماه‌های سال خشکی ثبت شده است) و سرانجام، این عوامل ناپدید می‌گردند (در یک ناحیه دیگر وارد شده‌ایم). جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۱۵ و ۱۶

۷۳. گزینه ۱ درست است.

در بازارهای شناور شهر بانکوک، دست‌فروشان در قایق‌های چوبی روی رودخانه اصلی شهر، اجناس خود را برای فروش عرضه می‌کنند (انسان‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند). با تصمیم دولت کشور تایلند این ناحیه تبدیل به یک ناحیه گردشگری شده است و سالانه گردشگران خارجی زیادی از آن دیدن می‌کنند (حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی در حفظ، تغییر و حتی تخریب انواع نواحی تاثیرگذار هستند). این موضوع نشان می‌دهد که نواحی طبیعی یا انسانی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند و بنابراین با هم رابطه و کنش متقابل دارند. اما نمی‌توان گفت نواحی، به فعالیت‌های انسان‌ها شکل می‌دهد و انسان‌ها برای شرایط خاص آن چاره‌اندیشی می‌کنند. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۱۱، ۱۲ و ۱۳

۷۴. گزینه ۲ درست است.

جغرافی دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند، تقسیم کرده و سپس آن‌ها را مورد مطالعه قرار داده‌اند. به بیان دیگر، برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار گرفته و با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی آن، نمایش می‌دهند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی‌کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به‌طور صحیح برنامه‌ریزی کرد. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحات ۴ و ۵

۷۵. گزینه ۲ درست است.

مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند. به‌عنوان مثال تقسیمات کشوری در کشورمان با مرزهای طبیعی تقریباً منطبق نیست. همچنین مرز سیاسی کشورها با مرزهای بین‌المللی از یکدیگر جدا می‌شوند. این در حالی است که پدیده‌های طبیعی مانند بیابان‌ها، دریاچه‌ها و ... یا پدیده‌های انسانی مانند زبان، قومیت و ... با این مرزها مطابقت ندارد و ممکن است یک بیابان در دو یا سه کشور قرار گرفته باشد. بنابراین، مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند و در این مرزبندی، گاهی یک ناحیه آب‌وهوایی، ناحیه زبانی و قومی و نظایر آن بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد. جغرافیای ناحیه‌ای (یازدهم) - صفحه ۱۷

فلسفه

۷۶. گزینه ۳ درست است.

کسی که اهل تفکر فلسفی است، در مسائل بنیادین زندگی و جهان و انسان تفکر می‌کند و از فطرت اول، یعنی پرداختن به مسائل زندگی روزمره فراتر رفته و به فطرت ثانی که مرحله‌ای عالی‌تر و برتر است، رسیده است. درس اول، ص ۵

۷۷. گزینه ۲ درست است.

فلسفه دربارهٔ یک موجود خاص بحث نمی‌کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می‌پردازد. درس اول، ص ۹

۷۸. گزینه ۳ درست است.

در این گزینه پرسشی مطرح شده که برای پاسخ به آن باید از حس و تجربه و آزمایش استفاده کرد و تفکر عقلی محض کافی نیست، ولی در سایر گزینه‌ها پرسش‌هایی مربوط به ریاضیات یا فلسفه است که با تفکر عقلی محض قابل بررسی هستند. درس اول، ص ۱۰

۷۹. گزینه ۳ درست است.

از آنجایی که معرفت به وجود، فرع بر امکان شناخت آن است، فیلسوفان می‌خواهند توانایی انسان در شناخت هستی را نیز بررسی کنند و بدانند که بشر چگونه و با چه ابزاری می‌تواند به شناخت هستی بپردازد. درس دوم، ص ۱۳

۸۰. گزینه ۴ درست است.

این پرسش که آیا باید انسان راستگو و درستکار باشد، مربوط به علم اخلاق است، اما سایر گزینه‌ها پرسش‌هایی بنیادین در حوزه علم اخلاق هستند که باید در فلسفه اخلاق مورد بررسی قرار گیرند. درس دوم، ص ۱۴

۸۱. گزینه ۲ درست است.

محتوای این عبارت در حوزه مسائل جامعه‌شناسی (علوم اجتماعی) قرار دارد. محتوای سه گزینه دیگر، مربوط به فلسفه علوم اجتماعی است که آیا اصالت با فرد است یا با جامعه. درس دوم، ص ۱۶

۸۲. گزینه ۱ درست است.

افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند. اگر برحسب اتفاق، زنجیر یکی از زندانیان درون غار پاره شود و مجبورش کنند به یکباره برخیزد و به سوی دهانه غار برود و به روشنایی بنگرد، چشمانش دچار دردی طاقت‌فرسا می‌شود، ولی اگر چشمانش به تدریج با روشنایی خو بگیرد، یکی پس از دیگری، آن انسان‌ها و حیوانات و اشیای واقعی را خواهد شناخت و به سایه بودن آن تصاویری که قبلاً روی دیوار غار می‌دید، پی خواهد برد. درس سوم، ص ۲۴

۸۳. گزینه ۲ درست است.

آثار مکتوبی از تمدن‌هایی که دربارهٔ اساسی‌ترین مسئله‌ها می‌اندیشیده‌اند، به ما نرسیده است. با توجه به اطلاعات امروز ما نمی‌توان تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه داد. ما تنها می‌توانیم بر اساس آثار باقی‌مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم. از تمدن‌های باستانی دیگر، آثاری که حکایت از تفکر در مسائل بنیادین هستی داشته باشد به جای مانده است، ولی نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده یا جنبه فلسفی در آن‌ها غلبه داشته، از یونان باستان به یادگار مانده است. درس چهارم، ص ۲۹

۸۴. گزینه ۴ درست است.

مورخان فلسفه، تالس را نخستین اندیشمند یونانی می‌دانند که اندیشه فلسفی مشخصی داشته است. اولین بار فیثاغورس لفظ فلسفه را به کار برد. درس چهارم، ص ۳۱

۸۵. گزینه ۱ درست است.

آراء و نظریات گوناگون و غالباً متضادی که نخستین اندیشمندان عرضه داشتند، سبب شد تا نوعی تشویش و نگرانی بر مردم آن روزگار غالب شود و بذریعۀ اعتمادی نسبت به دانش و اندیشه در ذهن ایشان پراکنده گردد. این آشفتگی فکری به ظهور دانشمندانی منجر گردید که منادی بی‌اعتباری علم و اندیشه شدند. این گروه خود را سوفیست می‌نامیدند. درس چهارم، ص ۳۴

۸۶. گزینه ۳ درست است.

سقراط نزد بازاریان، مردم عامی و اعیان و اشراف می‌رفت و با آن‌ها حرف می‌زد. در روش معروف خود که به «روش سقراطی» شهرت یافت، پرسشی را مطرح می‌کرد و سپس با توجه به پاسخ مخاطب، سؤال دیگری را مطرح می‌کرد؛ به طوری که پاسخ‌دهنده را به حقیقت می‌رساند و آنچه را که حق بود، از زبان پاسخ‌دهنده به دست می‌آورد. سقراط در روش خود، حقیقت را به مخاطب انتقال نمی‌داد، بلکه به حقیقت می‌رساند. از نظر او، گریز از بدی، دشوارتر از گریز از مرگ بود. درس پنجم، ص ۳۷ و ۳۸

۸۷. گزینه ۱ درست است.

سقراط جهالت افراد قدرتمند و سفسطه‌گر را به رخشان می‌کشید و از این رو، به چهره‌ای بسیار بحث‌برانگیز تبدیل شد. بسیاری از مردم او را دوست می‌داشتند، ولی گروهی نیز از او بیزار بودند. درس پنجم، ص ۳۸

۸۸. گزینه ۴ درست است.

ملتوس به نمایندگی از متهم‌کنندگان، در دادگاه جرم سقراط را این‌گونه اعلام کرد: سقراط خدایانی را که همه به آن‌ها اعتقاد دارند، انکار می‌کند و از خدایی جدید سخن می‌گوید. او با افکار خود جوانان را گمراه می‌سازد و آن‌ها را از دین و آیین پدران‌شان برمی‌گرداند. درس پنجم، ص ۳۹

۸۹. گزینه ۳ درست است.

اینکه ما می‌توانیم اشیاء و موجودات جهان را بشناسیم و به آن‌ها علم پیدا کنیم، یک امر بدیهی و روشن است و نیازی به دلیل ندارد. امکان معرفت، یکی از مسائل معرفت‌شناسی است. درس ششم، ص ۴۷

۹۰. گزینه ۱ درست است.

از نظر گریاس که از سوفیست‌های معروف است، انسان توانایی رسیدن به حقیقت را ندارد و نمی‌تواند به علمی که مطابق با واقع باشد، برسد. او می‌گفت اولاً هیچ چیز وجود ندارد. ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگران بیاموزد و منتقل نماید. درس ششم، ص ۴۷

روان‌شناسی

۹۱. گزینه ۳ درست است.

آزمون‌ها ابزاری برای کمی کردن ویژگی‌های روانشناختی هستند. ساخت آزمون‌ها بسیار دشوار است و فرآیند پیچیده‌ای را طی می‌کند. آزمون‌ها باید دقیقاً همان چیزی را اندازه‌گیری کنند که برای آن ساخته شده‌اند. علاوه بر این، آزمون‌ها در دفعات متعدد اجرا، باید نمره یکسان یا تقریباً یکسانی به ما بدهند. فصل ۱ صفحه ۲۸

۹۲. گزینه ۴ درست است.

یادگیری، فرآیند ایجاد تغییرات نسبتاً پایدار در رفتار بالقوه فرد است که بر اثر تجربه حاصل می‌آید. در روش علمی و برای انجام یک آزمایش صحیح و همچنین سهولت در اندازه‌گیری‌ها، باید متغیرهای موردنظر، به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری، تعریف شوند. به تعریفی از متغیر که این ویژگی‌ها را داشته باشد، «تعریف عملیاتی» می‌گویند. تعریف عملیاتی باید به گونه‌ای باشد که همه افراد با مطالعه آن به برداشت یکسان و یا تقریباً یکسانی برسند. فصل ۱ صفحه ۱۹

۹۳. گزینه ۴ درست است.

پردازش به معنای دریافت و فهم بیشتر است. هرگاه پردازش صرفاً بر ویژگی‌های حسی، مانند اندازه و شکل ظاهری محرک تکیه داشته باشد، پردازش «ادراکی» است و پردازشی که علاوه بر ویژگی‌های حسی، تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی قرار دارد، «مفهومی» است. فصل ۱ صفحه ۲۲

۹۴. گزینه ۳ درست است.

برجسته‌ترین تغییرات مربوط به جنس در نوجوانی را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد: ۱- تغییراتی که بر توانایی تولیدمثل تأثیر می‌گذارند که آن‌ها را «ویژگی‌های جنسی اولیه» می‌نامند؛ یعنی ویژگی‌هایی که به‌طور مستقیم در تولیدمثل نقش دارند. ۲- تغییراتی که جزئی از علائم رشد و قابل رؤیت‌اند و «ویژگی‌های ثانویه» نامیده می‌شوند؛ مثل رویش موی صورت در پسران. فصل ۲ صفحه ۵۴

۹۵. گزینه ۱ درست است.

رشد هیجانی در کودکی، فرآیندی پیچیده است که نه تنها مستلزم آگاهی از هیجانات خود کودک، بلکه مستلزم آگاهی از هیجانات اطرافیان اوست. فصل ۲ صفحه ۴۹

۹۶. گزینه ۳ درست است.

فصل ۲ جدول صفحه ۴۷

۹۷. گزینه ۴ درست است.

تمایزی که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد، یعنی هویت. شکل‌گیری هویت، اجزای متعددی دارد که شامل ویژگی‌های جسمی، جنسی، اجتماعی، شناختی، اخلاقی، هیجانی، آرمانی و شغلی می‌شود. فرد با شناخت ویژگی‌های جسمی (توانمندی استفاده از عصب و عضله) و ویژگی‌های اجتماعی خود (برقراری ارتباط مؤثر) و همچنین با شناخت زمینه‌های هیجانی (علاقتمندی به آموزش) و شناختی خود (توان یادگیری) به انتخاب شغل مناسب برای خویش مبادرت می‌ورزد. در حقیقت فاصله خود آرمانی را با خود واقعی خویش به این وسیله کم می‌کند. فصل ۲ با توجه به مفاهیم صفحه ۵۹ و ۶۱

۹۸. گزینه ۳ درست است.

با توجه به مفاهیم اصلی مرتبط با شناخت، استشمام بو در محیط، برابر است با احساس محرک بویایی؛ انتخاب محرک برای بررسی و درک آن، برابر است با توجه؛ ادراک این موضوع که بوی احساس شده، بوی عود است، برابر است با ادراک (که اجزای شناخت پایه است) و تصمیم‌گیری برای تماشای رقص دود، آخرین مرتبه از شناخت عالی است. نمودار فصل ۱ صفحه ۲۲ و فصل ۲ صفحه ۵۵

۹۹. گزینه ۴ درست است.

در این نمونه صدا زدن نام فرد منتظر در داروخانه محرک هدف است و در صورت غیاب محرک، یعنی زمانی که هنوز اسم فرد صدا زده نشده، واکنش فرد منتظر یک هشدار کاذب محسوب می‌شود و در صورت انتظار فرد در مدت زمان طولانی، در اثر گوش‌به‌زنگی ممکن است به‌وجود آید. فصل ۳ صفحه ۷۷

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

در توجه، هرچه آگاهی شما بیشتر باشد، نوع توجه هم ارادی‌تر خواهد بود. فصل ۳ صفحه ۸۰

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

ما گرایش داریم اشکال را به‌صورت متصل و پیوسته ببینیم، نه منقطع و غیرپیوسته. لامپ‌های مجزا از هم، وقتی در کنار هم روشن می‌شوند، ما آن‌ها را به‌صورت متصل ادراک می‌کنیم. فصل ۳ صفحه ۸۴

۱۰۲. گزینه ۴ درست است.

تجربه اولین روز مدرسه دربرگیرنده تجربه مشخصی است که به یک زمان و مکان مشخص مربوط می‌شود و حفظ لغات، مستلزم شکل‌گیری حافظه معنایی است. در این حافظه، دانش عمومی ذخیره می‌شود. فصل ۴ صفحه ۹۷

۱۰۳. گزینه ۱ درست است.

برخی افراد در یادآوری اطلاعات گذشته، به تحریف خاطرات یا افسانه‌بافی روی می‌آورند تا چاله‌های ایجادشده را پر کنند. یکی از رایج‌ترین خطاهای اضافه کردن، بازشناسی یا یادآوری غیرواقعی رویدادی اتفاق نیفتاده است که فرد به غلط ادعا می‌کند، اتفاق افتاده است. در چنین حالتی می‌گویند حافظه کاذب شکل گرفته است. فصل ۴ صفحه ۹۹

۱۰۴. گزینه ۳ درست است.

به‌کار بردن مثال‌های متعدد، برابر است با بسط معنایی؛ تفاوت‌های این مبحث را با مبحثی مشابه بررسی و یادداشت‌برداری کردن، برابر است با تمایزبخشی و مطالعه چندحسی؛ چند ساعت بعد و با مرور مجدد، برابر است با کاهش زمان یادگیری؛ مطالب را با صدای بلند برای خود بازگو کردن، برابر است با برگردان به زبان خود؛ به چند نمونه آزمون پاسخ دادن، برابر است با آزمون مکرر. فصل ۴ صفحه ۱۰۵ تا ۱۰۹

۱۰۵. گزینه ۲ درست است.

در صورت عدم استراحت کافی بین مطالعه مطالب درسی، تداخل اطلاعات رخ خواهد داد؛ به‌ویژه زمانی که مطالب از نظر محتوا به هم شبیه باشند یا مانع از یادگیری عمیق شوند. صفحه ۱۰۲ و ۱۰۶